

Ullrich Junker

**Niezwykłe kamienne głowy
w kościołach katolickich pw. św. Marii
w Miłkowie/Arnsdorf,
św. Jadwigi w Karpnikach/Fischbach i
św. Marii w Kowarach/Schmiedeberg**

© w styczniu 2025 r.
Ullrich Junker
ul. Mörikestr. 16
D 88285 Bodnegg
Tłumaczył Henryk Dąbkiewicz

Niezwykłe kamienne głowy w kościołach katolickich w św. Marii w Miłkowie/Arnsdorf, św. Jadwigi w Karpnikach/Fischbach i św. Marii w Kowarach/Schmiedeberg

Na północnej ścianie kościoła katolickiego w Miłkowie/Arnsdorf znajduje się dziwna rzeźba wykonana z piaskowca, tzw. „Głowa Mongoła/Mongolenkopf”.

Stara miejscowa legenda głosi, że po wielkiej bitwie pod Legnicą w kwietniu 1241 r. doszło do potyczki między mieszkańcami wsi a rabującą hordą mongolską. W trakcie potyczki przywódca azjatyckiej jazdy został zabity przez rozgoryczonych mieszkańców Miłkowa. Jego ciało zostało pochowane na murze kościoła, a dziwna kamienna głowa została później przymocowana na pamiątkę tego wydarzenia.

Pierwsza wzmianka o Miłkowie/Arnsdorf jako "Arnoldisdorf" pojawiła się dopiero kilka lat później – w 1264 roku – podczas gdy fundacja małego kościoła mogła nastąpić dopiero w 1289 roku. Píše o tym pastor Amand Barsch w kronice parafialnej Miłkowa:

Ta data została zamalowana wapnem i zatynkowana podczas dawnych remontów lub podczas dobudówek do kościoła, dlatego pozostawała nieznana aż do 1803 roku, kiedy to pastor Amand Barsch odkrył jej ślad i oczyścił ją z wapna. Obecnie jest pomalowana czarną farbą olejną, aby była rozpoznawalna.

ZŁD:

Data 1289 (bez (1))

W XIII-XVI wieku tysiąclecie często nie było zaznaczane, stąd brak pierwszego numeru liczby w dacie.

Pierwotny budynek kościoła musiał powstać jako kościół gotycki, a tzw. "Głowa Mongoła/Mongolenkopf" prawdopodobnie służyła jako ozdobny wspornik podpierający narożnik gotyckiego gzymsu okapowego. Jest on doskonale widoczny na płaskiej powierzchni na szczycie bloków piaskowcowych.

„Głowa Mongoła” w miejscowości Miłków/Arnsdorf

Kościół katolicki pw. św. Jadwigi w Karpnikach/Fischbach

O starszej budowli świadczy jeszcze wmurowana od strony północnej wystająca głowa, która zapewne służyła jako wspornik gzymsu okapowego.

Głowa, widoczna na północnej ścianie kościoła

Katolicki kościół parafialny pw. Najświętszej Marii Panny w Kowarach/Schmiedeberg.

Kamienna głowa w północno-wschodnim narożniku nawy.

Mówi się, że mistrz górniczy Lorenz Angel odkrył w 1148 roku bogate złoża żelaza magnetycznego, od obróbki których Kowary/Schmiedeberg wzięły swoją nazwę. W roku 1225 górnicy wybudowali kaplicę, która w 1312 roku została rozbudowana do rangi kościoła.

Kamienna głowa prawdopodobnie pochodzi z tego okresu i pierwotnie stanowiła podporę sklepionego żebra wewnątrz kościoła.